ادامه از صفحه اول

حمله به انسجام ایرانی

بنابراین باید هوشیارانه میان این رویداد تروریستی و قاطبه جامعه عرب‌زبان مرزبندی و از هرگونه تحلیل یا اقدام ناشیانه برای امنیتی‌کردن منطقه خوزستان یا موضوع «برخی تحرکات پراکنده قوم‌گرایانه در خوزستان» پرهیز کرد. در واقع یکی از اهداف دشمنان کشور، تند و احساسی‌کردن فضای عمومی کشور و استان خوزستان است تا در خلال آن، نیروهای رسمی در مقابل جامعه مدنی قرار بگیرند و در نتیجه تضعیف، حذف یا هضم تمام نیروهای سیاسی فعال در منطقه رخ دهد و در نهایت، افتادن در این چاه ویل نفرت‌پراکنی و خشونت‌ورزی، همه نیروهای سیاسی استان منفعل یا متمایل به رفتارهای خشونت‌آمیز شوند. سخن کوتاه؛ یک هدف احتمالی محرکان این حادثه تروریستی، تقویت، تعمیق و ارتقای دور تازه‌ای از خشونت‌ها بین مراجع رسمی و فعالان سیاسی است که باعث تشدید شکاف‌های قومی و منطقه‌ای در استان مهم خوزستان خواهد شد. در نتیجه باید گفت هم افکار عمومی کشور و استان و هم مدیران و مراجع رسمی باید با خویشتن‌داری کامل با این حادثه خشونت‌آمیز مواجه شوند و از هرگونه برداشتی که موضوع را به مطالبات قومی متصل کند، دوری شود. به عبارتی دیگر، هدف طراحان این حادثه، رودررو قراردادن نظام با عموم مردم عرب‌زبان خوزستان بوده است که نباید در این ورطه قرار گرفت. راهبرد تأمین ثبات پایدار در مناطق مرزی، آن‌طورکه در اسناد بالادستی متعدد و سیاست‌های کلان بارها بر آن تأکید شده است، پیگیری سیاست‌های متعادل فرهنگی، تأمین رفاه اقتصادی و آرامش عمومی و رعایت حقوق شهروندی آحاد ساکنان کشور است و در مواجهه و مقابله با بانیان حادثه اهواز، نباید از موضع اعتدال خارج شد. این به معنی سکوت و مماشات در قبال دولت‌های حامی و گروه‌های افراطی مرتبط با این حوادث نیست؛ اما مهم اتخاذ رویکرد جامع و بلندمدت به این موضوع و امنیت پایدار خوزستان و سایر مناطق و استان‌های مرزی است.

*جامعه‌شناس و معاون مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری

تبارشناسی جریان ترور

۴- حادثه اخیر و اقدام تروریستی روز گذشته اهواز، نشان داد باید بیش از گذشته مراقب و هوشیار باشیم؛ نه‌تنها مراقبت امنیتی و انتظامی از ثبات و امنیت ملی، بلکه هوشیاری در برابر مقاصد دشمنان کشور و مراقبت از وحدت و انسجام ملی. این روزها دشمنان کشور در پی بهره‌برداری از اقدام تروریستی کشور بر آن هستند تا اقوام ایرانی را به تقابل و رویارویی بکشانند. باید بیش از پیش مراقب باشیم تا گزند و خدشه‌ای متوجه منافع کلی، امنیت کشور و همبستگی ملی نشود. اقدامات تروریستی اخیر را نمی‌توان و نباید به یکی از اقوام ایرانی منتسب کرد؛ این اقدامات اتفاقا منافع همه ایرانیان را نشانه گرفته است. باید در فضای آرام و با حفظ حرمت همه هم‌وطنان، دنبال آسیب‌شناسی باشیم و با نگاهی کارشناسانه، بررسی شود دشمنان، استفاده از چه روزنه‌هایی را در دستور کار قرار داده‌اند؟ چگونه دشمنان ایران در تلاش هستند از مباحث قومی دستمایه‌ای برای پیشبرد اهدافشان در ایران تدارک ببینند؟ کدام ضعف‌ها و کاستی‌های داخلی، زمینه‌ساز جذب نیرو برای قوم‌گراها و تجزیه‌طلبان است؟ برای مدیریت عقلایی این ضعف‌ها و کاستی‌ها چه رویکردی باید در پیش گرفت؟ نقش دولت برای مقابله با این مخاطرات امنیتی، فرهنگی و اجتماعی چیست؟ نهادهای مدنی و جامعه مدنی برای تعمیق همبستگی ملی چه وظایفی دارد؟

خبر

ثبت ۱/۲ میلیون فقره چک برگشتی

• آخرین گزارش‌ها در حالی حاکی از کاهش مبادلات چک بین مردم است که در مدت اخیر شواهد از تمایل‌نداشتن کسبه برای دریافت چک و معاملات غیرنقدی با توجه به نوسان بازار و ثبات‌نداشتن قیمت‌ها که تا حد زیادی تحت تاثیر جریان بازار ارز بود، حکایت داشت. به گزارش ایسنا، در مردادماه حدود ۹.۱ میلیون فقره چک به ارزشی حدود ۸۳ هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان مبادله شده است که از نظر تعداد ۴.۶ درصد و همچنین مبلغ تا ۳.۹ درصد نسبت به تیرماه کاهش دارد. در حالی از چک‌های مبادله‌ای بخشی وصول و بخشی هم برگشت می‌خورد که در بین حدود ۹.۱ میلیون فقره چک مبادله‌شده بالغ بر ۷.۸ میلیون فقره با ارزشی بالغ بر ۷۰ هزار میلیارد تومان وصول شده است. چک‌های وصولی از نظر تعداد ۳.۸ درصد و مبلغ تا سه درصد کاهش دارد. در کنار چک‌های وصولی بیش از ۱.۲ میلیون فقره چک برگشت خورده که این تعداد ۹.۶ درصد نسبت به تیرماه کاهش دارد. ارزش چک‌های برگشتی به ۱۳ هزار میلیارد تومان می‌رسد که ریزش ۸.۵درصدی داشته است. همچنین در این مدت در استان تهران بیش از ۳.۲ میلیون فقره چک با ارزشی حدود ۴۶ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان مبادله شده که بیانگر صدرنشینی استان تهران در مبادله چک در سطح کشور است. چک‌های وصول‌شده در تهران حدود ۲.۸ میلیون فقره به ارزشی بالغ بر ۴۰ هزار میلیارد تومان و چک‌های برگشتی تا ۴۱۱ هزار فقره به ارزش شش‌هزارو ۴۰۰ میلیارد تومان گزارش شده است.

گزارش «شرق» از مؤسسه طلا و سکه ثامن که پرونده تازه‌ای با مال‌باختگان متعدد ساخته است

کلاهبرداری دوباره با نام ثامن

عکس: مهر

ادامه از صفحه اول

سرنوشتی که گویی نمی‌خواهد درس عبرتی برای مردم و مسئولان باشد.

مجوزهای پوشالی

در آخرین مرحله از پرونده کلاهبرداری طلا و سکه ثامن، پلیس فتا در نامه‌ای به رئیس کل بانک مرکزی خواستار مسدودشدن تمامی حساب‌های مدیران سکه ثامن شد. در این نامه درخواست شده که تمامی حساب‌های بانکی آقای فرهاد زاهدی‌فر به قید فوریت مسدود شود و در نامه دیگری نیز که به امضای بازپرس شعبه پنجم دادسرای ناحیه ۳۱ تهران رسیده است، از پلیس مهاجرت و اداره گذرنامه کل کشور خواسته شده فرد نامبرده که به اتهام تحصیل مال از طریق نامشروع تحت تعقیب بوده، با توجه به کثرت شکات و بیم خروج متهم از کشور قبل از دسترسی و اینکه به‌علت عدم دسترسی به نامبرده، امکان تحقیق و تعقیب مقدور نیست، نامبرده را ممنوع‌الخروج کند. به این ترتیب پرونده طلا و سکه ثامن که به یکی از بزرگ‌ترین پرونده‌های کلاهبرداری سال جاری تبدیل شده، وارد مرحله تازه‌ای از پیگیری شده است. مدیران طلا و سکه ثامن در بخش درباره ما، در سایت رسمی خود در توصیف خود نوشته‌اند: «تجارت الکترونیک ثامن در سال ۱۳۹۵ و با توجه به فرمایش بزرگ ولی‌فقیه که سال اقتصاد مقاومتی نام‌گذاری کردند و با هدف اقتصاد مقاومتی آغاز به کار کرد و دروازه تجارت الکترونیک را در زمینه تجارت و خرید و فروش آنلاین انواع سکه‌های بهار آزادی، سکه امامی ۸۶، سکه نیم، سکه ربع بهار و سکه گرمی و همچنین طلای آب‌شده به روی تمام هموطنان باز کرده و خدمات مرتبط را در این عرصه به تمام هموطنان عزیز بدون هیچ محدودیت مکانی و جنسیتی در راستای کارآفرینی به بهترین شیوه ممکن ارائه می‌کند.» در بخش دیگری از معرفی ثامن آمده است: «به اطلاع تمامی عزیزان می‌رساند سکه و طلای ثامن، شرکت بازرگانی آریو پرگاس آیلین را به شماره ثبت ۴۵۸۳۶ و شناسه ملی ۱۴۰۰۷۲۱۲۲۴۳ به ثبت رسانید» و در بخش دیگری از آن نیز به مجوزهای این مؤسسه توسط اتحادیه سکه، طلا و جواهر و پروانه کسب الکترونیکی واحد صنفی از وزارت صنعت، معدن و تجارت و نماد اعتماد الکترونیکی ۲ ستاره از سازمان صنعت، معدن و تجارت و نشان ملی ثبت در ستاد ساماندهی اشاره شده است. محمدولی، رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران در گفت‌وگو با رسانه‌ها صدور هرگونه مجوز برای فعالیت این مؤسسه توسط اتحادیه تحت مدیریت خود را تکذیب کرده است. بررسی خبرنگار «شرق» نیز نشان می‌دهد که این مؤسسه فاقد مجوز فعالیت از طرف اتحادیه طلا و جواهر تهران است و در واقع آنچه مجوز فعالیت این مؤسسه از سوی اتحادیه طلا و جواهر ذکر شده، مربوط به پروانه کسبی است که فرهاد زاهدی‌فر، مدیر این مؤسسه از اتحادیه زرگران طلا و جواهر شهرستان بناب آذربایجان شرقی در تاریخ ۱۳ آذر ۱۳۹۵ دریافت کرده است. در این پروانه کسب که به امضای رئیس اتحادیه طلا و جواهر شهرستان بناب رسیده است، آدرس محل کسب این واحد صنفی تحت عنوان رسته شغلی خرده‌فروشی سکه طلا، پاساژ الغدیر در خیابان باهنر شهر بناب عنوان شده و تاریخ انقضای این پروانه کسب نیز ۱۳ آذر ۱۴۰۰ ذکر شده است. وزارت صنعت در توضیح علت اعطای نشان تجارت الکترونیک «ای نماد» به این مؤسسه مدعی است که این نماد تنها و تنها جهت شناسایی فعالیت مجازی افرادی صادر می‌شود که مجوز فعالیت حقیقی در آن شغل را از نهادهای مسئول دریافت کرده باشند و به همین دلیل اتحادیه طلا و جواهر باید درباره فعالیت این مؤسسه پاسخ‌گو باشد. ادعایی که با توجه به صدور پروانه فعالیت فرد مذکور در شهرستان بناب و تأکید مرجع صادرکننده آن در ذیل برگه پروانه کسب درباره اینکه نامبرده مجاز است در مکان ذکرشده برابر مقررات به فعالیت مذکور بپردازد چندان قوی به نظر نمی‌رسد و این وزارتخانه باید روشن کند که چگونه نماد اعتماد الکترونیک را به سایتی داده که آشکارا محل فعالیت خود را محل مشخصی در شهر تهران ذکر کرده است.

علم بهتر است یا ثروت

طبق یافته‌های سرشماری سال ۹۵، از هر ۱۰ سرپرست خانوارهای طبقه ثروتمند ایران (سه دهک پردرآمد) یک نفر به کلی بی‌سواد است و سه نفر تنها تحصیلاتی در حد خواندن و نوشتن دارند (مقطع راهنمایی). به طور کلی از هر ۱۰ نفر سرپرست خانوار در این دهک‌های ثروتمند، تنها سه نفر تحصیلات دانشگاهی دارند. حقیقتی تکان‌دهنده که نشان می‌دهد به دلایل متعددی که مجال سخن‌گفتن درباره آن نیست، در حال حاضر طبقه ثروتمند ایرانی علاوه بر آنکه فاقد توانایی خلق ثروت برپایه دانش است، در برابر ساده‌ترین حقه‌های کلاهبرداری نیز، به‌شدت آسیب‌پذیر است. یکی از نمونه‌های واضح این آسیب‌پذیری، پرونده طلا و جواهر ثامن است.

بسیاری از مال‌باختگان این مؤسسه، در گفت‌وگو با خبرنگار «شرق» به مجوزهای متعددی اشاره می‌کنند که این مؤسسه در گفت‌وگو با آنها و در سایت رسمی خود برای جلب اطمینان ارائه کرده است؛ مجوزهایی که نامعتبربودن آنها مدت‌هاست برای اهالی فن روشن است و البته جست‌وجویی ساده در اینترنت نیز می‌تواند منابع متعددی از اماواگرها درباره اعتبار هرکدام از مجوزهای صادره را در اختیار خوانندگان قرار دهد. صدور مجوزهای متعدد اما بی‌خاصیت توسط دستگاه‌های مختلف، یکی از آفات بزرگ دیوان‌سالاری است که از عهد قاجار تاکنون در ایران مسبوق‌به‌سابقه است؛ مجوزهایی که به‌جز کسب درآمد برای دستگاه متولی آن و احتمالا مقداری ناز و نوازش مالی مسئولان امر توسط متقاضیان دریافت مجوز کاربرد دیگری ندارد و آنچه نظارت بر حسن اجرای تعهدات می‌نامیم، به‌کلی در این چرخه غایب است. نمونه‌ای از این مجوزها که اتفاقا، مال‌باختگان مؤسسه ثامن در گفت‌وگو با «شرق» به آن اشاره می‌کنند، مجوز نماد اعتماد الکترونیکی از سوی سازمان صنعت، معدن و تجارت است که کسب آن برای تمامی کسانی که فعالیت اقتصادی در فضای مجازی انجام می‌دهند الزامی است.

بررسی سازوکار دریافت این مجوز از سوی «شرق» نشان می‌دهد به‌جز بررسی صحت اطلاعات هویتی، شماره‌های تماس و آدرس محل کار، تقریبا هیچ نشانی از سنجش سلامت کسب‌وکار درخواست‌دهنده وجود ندارد؛ فرایندی که اگرچه احتمالا گرفتاری‌های کوچکی را برای فعالان واقعی و تازه‌کار کسب‌وکار اینترنتی ایجاد می‌کند، اما عبور از آن برای آنها که قصدشان از دریافت این مجوزها، کسب سودهای کلان از طریق فریب افکار عمومی است، چندان پیچیده و مشکل نیست، خصوصا هنگامی که با طبقه‌ای از افراد ثروتمند روبه‌رو باشیم که هیچ ایده‌ای برای حفظ ارزش سرمایه‌های خود یا ایجاد ارزش افزوده با آن را ندارند و مقصد همگی آنان مؤسساتی هستند که حاضرند در قبال این سرمایه‌ها، سودهای بعضا نامتعارفی را به سرمایه‌گذاران پرداخت کنند.

همه سرمایه زندگی

یکی از مال‌باختگان سکه ثامن که بیش از ۵۰۰ میلیون تومان در اختیار این مؤسسه گذاشته، در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: «به‌واسطه یکی از اقوام که پولش را آنجا سرمایه‌گذاری کرده بود با ثامن آشنا شدم. قبلا پولم پیش یک دلال مسکن بود که هر چندوقت یک‌بار سود مشارکت در ساخت‌وساز را به حسابم واریز می‌کرد، اما فامیل ما گفت که اینجا سود بیشتری می‌دهند و مطمئن‌تر است، چون مجوز رسمی از وزارت صنعت و ارتباطات و طلا و جواهر دارد. همه مجوزهایشان هم واقعی بود. می‌توانید از همه کسانی که به اینها پول سپردند بپرسید». این مال‌باخته درباره وضعیت فعلی این مؤسسه می‌گوید: «هر روز یک پایمان دادگاه است، یک پایمان پلیس، یک پایمان وزارتخانه‌ها، یک پایمان هم توی خانه که ماتمکده شده. زنم بیمار است و از وقتی این خبر را شنیده، یک گوشه نشسته و هیچ‌چیز نمی‌گوید. اگر بلایی سر زنم بیاید از اینها نمی‌گذرم. از پولم بگذرم، از جان زنم نمی‌گذرم. هفته پیش همان فامیلمان گفت مثل اینکه صاحب ثامن فراری شده. بیا برویم آنجا. با هم رفتیم و دیدیم که دفترشان تعطیل است.

چند نفر دیگر هم آمده بودند و پلیس هم آمده بود و مشغول نوشتن گزارش بود. روی سایتشان نوشته بودند که هیچ خطری وجود ندارد و در حال تعمیر سایت هستند. بعد مدیر ثامن یک اطلاعیه دیگر داد که فرار نکردم و هیچ مشکلی بابت سرمایه‌هایتان وجود ندارد. بعد دوباره یک اطلاعیه داد و گفت ورشکست شدم. مسئولان به ما می‌گویند که حساب‌های بانکی او را مسدود کرده‌اند، اما نمی‌گویند چقدر پول توی حساب‌هایش هست و اصلا سرمایه ما برمی‌گردد یا نه». در این بین همین بلاتکلیفی، امکان کلاهبرداری دیگری را فراهم کرده که عده‌ای از مال‌باختگان این مؤسسه را گرفتار ضربه مالی دیگری کرده است.

معاون اجتماعی پلیس فتا در گفت‌وگو با ایلنا درهمین‌باره با هشدار به مال‌باختگان مؤسسه سکه ثامن گفته است: برخی افراد سودجو با استفاده از وضعیت پیش‌آمده درخصوص شرکت تجارت الکترونیکی سکه ثامن با تبلیغات گسترده در سایت‌ها، کانال‌ها و شبکه‌های اجتماعی به قربانیان و مال‌باختگان اعلام کرده‌اند که با دریافت مبالغی به صورت نقدی، بر اساس روابط و تعاملات با مدیریت شرکت مذکور توانایی استرداد مبالغ و وجوهات آنان را دارند. هدف این افراد سودجو صرفا کلاهبرداری ثانویه از مال‌باختگان بوده و با توجه به پیگیری‌های پلیس فتا درخصوص شرکت مذکور و سرنخ‌های به‌دست‌آمده صرفا مال‌باختگان از طریق مراجع قضائی و پلیس فتا پیگیر امور خود بوده و از پرداخت هرگونه وجوهات به افراد سودجو و کلاهبردار خودداری کنند.

گزارش مرکز پژوهش‌ها از سیاست‌های پراشتباه پولی و مالی

۳۰هزار میلیارد تومانی که به خزانه نرسید

ادامه از صفحه اول

سیاست‌گذاری‌های ارزی در نیمه اول سال ناگهان تغییر کرد و در جلسه اقتصادی دولت، نرخ دلار رسمی چهارهزارو ۲۰۰ تومان اعلام و هرگونه عدد دیگری برای دلار غیرقانونی و قاچاق شناخته شد. این تصمیم دولت به این مفهوم بود که برای تأمین ارز واردکنندگان، دولت باید دست در خزانه ببرد.

صرف‌نظر از آنکه تبعات کلی این سیاست‌گذاری چه بوده، در بخش پتروشیمی منتج به نتیجه خوبی نشد. نوسانات شدید نرخ ارز و قیمت‌گذاری‌های دستوری با هدف تنظیم بازار در نیمه اول سال با توجه به ضعف‌های نظارتی در اجرا، سازوکار بورس را مختل و فضای بازار را ملتهب کرد. این را هم باید اضافه کرد که به‌طور متوسط، حدود ۱۵ تا ۲۰ درصد محصولات پتروشیمی به صورت خالص در داخل کشور و عمدتا از طریق بورس کالا به فروش می‌رسد. از این رو، شرایط ارزی کشور بنا بر گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، سبب شد تقاضای محصولات پلیمری در پنج ماه اول سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال قبل سه برابر و مقدار عرضه ۱۷درصد کاهش یابد. در چنین شرایطی، تولیدکنندگان واقعی با کمبود مواد اولیه مواجه شده و مجبور به خرید محصولات پتروشیمی از بازار آزاد با تفاوت قیمتی حدود ۴۰ تا ۲۰۰درصدی شدند.

۶۰ درصد محصولات پلیمری احتکار یا غیرقانونی صادر شد

بر اساس آمار موجود، در پنج‌ماهه نخست سال ۱۳۹۷ تقاضای محصولات پلیمری نسبت به مدت مشابه سال قبل سه برابر شده است. این در حالی است که بررسی پروانه بهره‌برداری صادره در برخی از صنایع پایین‌دستی پتروشیمی در سه‌ماهه اول سال، نشان از رشد منفی آن نسبت به مدت مشابه سال قبل دارد. همچنین میزان تولید کالاهای منتخب صنعتی پایین‌دستی پتروشیمی در سه‌ماهه اول تغییر چندانی نداشته و در مواردی نیز کاهش داشته است. به عبارتی، بخش زیادی از محصولات پلیمری عرضه‌شده در بورس کالا، یعنی چیزی حدود ۶۰ درصد، به‌عنوان مواد اولیه تولیدات داخلی به مصرف نرسیده است و به صورت غیررسمی صادر یا احتکار شده است.

شکاف عرضه و تقاضا پس از ابلاغ دستورالعمل وزارت صمت

فضای رانتی ناشی از تفاوت نرخ ارز چهارهزارو ۲۰۰تومانی که پایه محاسبه قیمت عرضه در بورس قرار می‌گیرد، نرخ ارز آزاد و تعیین محدودیت در سقف رقابت، دلیل اصلی جهش تقاضا در بورس کالاست و به عبارت دیگر، دستورالعمل وزارت صمت درباره تنظیم بازار محصولات پتروشیمی در تاریخ اول مرداد سال جاری به‌شدت آثار نامطلوبی بر بازار داشته و با دامن‌زدن به تقاضای سوداگری، بر شکاف هرچه بیشتر عرضه و تقاضای محصولات پتروشیمی به‌ویژه پلیمری افزوده است. این در حالی است که تجربه سال‌های گذشته و شواهد موجود نشان داده است با ابزارهای نظارتی و کنترلی نمی‌توان از بخش تولید و فعالان واقعی اقتصاد در مقابل آثار مخرب این فضای ناسالم حمایت کرد و امکان انتقال رانت به انتهای زنجیره یا صنایع پایین‌دستی و در نهایت مصرف‌کنندگان، تقریبا غیرممکن است. همه اینها در شرایطی بود که در بخش عرضه محصولات پتروشیمی نیز مقدار عرضه در پنج‌ماهه اول سال نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۱۷ درصد کاهش داشته است که باید با رعایت کف عرضه، به تفکیک گریدهای مورد نیاز صنایع داخلی و به صورت مداوم از طریق صنایع بالادستی پتروشیمی از ایجاد تلاطم در بازار جلوگیری شود. اگر بخواهیم به‌طور خلاصه و شاید تیتروار به آنچه در نیمه اول اتفاق افتاد تا بازار محصولات پتروشیمی ملتهب شود، اشاره کنیم، باید گفت خروج آمریکا از برجام و ناکارآیی سیاست‌های پولی و مالی دولت، منجر به جهش نرخ ارز در نیمه نخست سال شد. چندنرخی‌بودن ارز و قیمت‌گذاری‌های دستوری، بر بازار بسیاری از محصولات داخلی ازجمله بازار محصولات پتروشیمی در بورس کالا، تاثیر بسزایی داشت.

دستورالعمل وزارت صمت مبنی بر تعیین قیمت پایه عرضه محصولات پتروشیمی در بورس کالا بر اساس نرخ تسعیر ارز رسمی بانک مرکزی و اعمال محدودیت در سقف رقابت بورس کالا، سازوکارهای عملیاتی بورس کالا را مختل و فضای رانتی مخربی را به ضرر تولیدکنندگان واقعی ایجاد کرد. تفاوت قیمت برخی از محصولات پتروشیمی در بازار آزاد و بورس کالا به بیش از ۱۶۰ درصد نیز رسید. وجود چنین شکاف قیمتی میان بورس کالای ایران و بازار آزاد می‌تواند انگیزه تولیدکنندگان را به تولید کالا کاهش دهد زیرا بهترین روش سودآوری این است که محصول از بورس کالای ایران خریداری شود و در بازار آزاد بدون فراوری عرضه یا به صورت غیررسمی صادر شود. اعمال دور قبل تحریم‌ها و افزایش حدود سه‌برابری نرخ ارز در آن سال‌ها موجب مداخله دولت در بازار بورس کالا و محاسبه قیمت پایه محصولات پتروشیمی بر مبنای نرخ ارز مبادله‌ای شد. افزایش چشمگیر تقاضا، کاهش عرضه و فروش محصولات خارج از بورس کالا از نتایج مداخلات در این بازار بود. اما در نهایت مطابق مصوبه وزارت صنعت در تاریخ ۱۲ تیر ۹۳ فرمول تعیین قیمت پایه محصولات پتروشیمی از ارز مبادله‌ای به ارز آزاد تغییر کرد. مطابق این مصوبه همه مجتمع‌های پتروشیمی اعم از خصوصی و دولتی موظف به عرضه تمامی محصولات خود در بورس شدند. همچنین مقرر شد تا شرکت ملی صنایع پتروشیمی قیمت‌های پایه را برمبنای میانگین نرخ‌های جهانی و متوسط ارز آزاد در چهار هفته هر ماه محاسبه کرده و به عنوان مبنای قیمت‌های پایه ماه بعد اعلام کند.

کاهش ۲۰درصدی عرضه پتروشیمی‌ها

اغلب مجتمع‌های پتروشیمی مقدار عرضه خود را در مرداد ماه نسبت به ماه قبل کاهش داده‌اند به طوری که کل عرضه محصولات پتروشیمی در مرداد ماه نسبت به ماه قبل حدود ۲۰ درصد کاهش داشته است. اغلب مجتمع‌های پتروشیمی از جمله بندر امام، تبریز، امیرکبیر و غدیر نوسان‌های زیادی در عرضه محصولاتشان داشتند در حالی که عرضه مداوم و به تفکیک گریدهای مورد نیاز صنایع پایین‌دستی، می‌توانند از ایجاد تلاطم بازار جلوگیری کند. مرکز پژوهش‌های مجلس همچنین پیشنهاد داد خوراک پتروشیمی و محصولات عرضه‌شده در بورس کالا با نرخ ارز بازار ثانویه محاسبه شود. براساس برآوردهای انجام‌شده عواید حاصل از این سیاست حدود ۳۰ هزار میلیاردتومان است. همچنین رعایت کف عرضه محصولات پتروشیمی متناسب با نیاز داخل در بورس کالا به صورت مداوم و به تفکیک گریدهای موردنیاز صنایع داخلی ضروری است. علاوه بر بررسی پروانه بهره‌برداری و مقدار تولید متقاضیان خرید از بورس، معیارهای مکمل از جمله مصرف آب و برق واحدهای تولیدی، عملکرد بیمه و مالیات بر ارزش افزوده پرداختی، می‌تواند در شناسایی تولیدکنندگان واقعی و برآورد مواد اولیه موردنیاز آنها مؤثر باشد. از سوی دیگر همکاری دستگاه‌های مرتبط ازجمله وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت نیرو با وزارت صنعت، معدن و تجارت با هدف رصد اطلاعات و ارزیابی دقیق خرید از بورس کالا به‌وسیله وبگاه بهین‌یاب می‌تواند کمک کند.

بسته حمایتی برای تولید در نظر گرفته شود

با توجه به افزایش مشکلات بخش تولید در شرایط دور جدید تحریم‌ها، باید هم‌زمان با آزادسازی قیمت‌ها، بسته حمایتی‌ای از سوی دولت برای کمک به بخش صنعت و تولید کشور تدوین شود. در این بسته می‌توان از محل درآمدهای ایجادشده برای دولت از طریق حذف رانت‌های موجود در زنجیره تولید محصولات پتروشیمی، راهکارهایی برای حل مشکلات صنایع آسیب‌پذیر مد نظر قرار داد. در این بسته حمایتی باید تعدیلات قیمتی برای جبران خسارت‌های احتمالی تولیدکنندگانی که با دستگاه‌های دولتی قرارداد منعقد کرده‌اند، لحاظ شود. درحال‌حاضر این امکان وجود دارد که شرکت‌های پتروشیمی و صنایع پایین‌دستی با انعقاد قرارداد یک‌ساله از ظرفیت خرید از بورس کالا و استفاده از مزایای آن بهره‌مند شوند.

خبر

نرخ سود چند بانک ۲۳ درصد شد

• برخی از بانک‌های خصوصی که در سنوات قبل هم سردمدار افزایش نرخ سود بوده‌اند، بار دیگر نرخ‌های سود را برای جذب مشتری بالا برده‌اند؛ آن‌هم بدون کسب اجازه از بانک مرکزی. به گزارش تسنیم، افزایش چراغ خاموش نرخ سود بانکی در برخی از بانک‌های خصوصی، هرچند موضوع جدیدی نیست، ولی تکرار آن، آن‌هم در شرایطی که بانک مرکزی با جدیت اعلام کرده هیچ اجازه‌ای به بانک‌ها برای افزایش نرخ سود نداده است، از اهمیت برخوردار می‌شود. تعدادی از بانک‌های خصوصی که نامشان هم برای بانک مرکزی و هم برای مردم آشناست، در روزهای اخیر بار دیگر نرخ سود سپرده‌های خود را افزایش داده‌اند و به مشتریان اعلام کرده‌اند که با سپرده‌گذاری در این بانک سود ۲۳درصدی دریافت می‌کنند. مشتریان یکی از این بانک‌ها باید حداقل ۱۵ میلیون تومان در شعب سپرده‌گذاری کنند و بعد از آن هر ماه می‌توانند سود ۲۳درصدی خود را دریافت و برداشت کنند. این سپرده‌ها اسما یک‌ساله باز می‌شود، ولی مشتری می‌تواند مانند روزشمار از آن برداشت کند. پرداخت سودهای بالای ۲۳ درصد درحالی در تعدادی از بانک‌های خصوصی انجام می‌شود که طبق مصوبه شورای پول و اعتبار، نرخ سود سپرده‌های یک‌ساله ۱۵ درصد و سپرده‌های کوتاه‌مدت ۱۰ درصد تعیین شده و بانک‌ها ملزم به اجرای این مصوبه سودی هستند. در ماه‌های قبل که بانک‌های خصوصی نرخ سود را افزایش داده بودند، برخی از رسانه‌ها اعلام کردند که افزایش نرخ سود با مجوز رئیس کل بانک مرکزی به بانک‌ها انجام شده است، ولی عبدالناصر همتی فورا این خبر را تکذیب و تأکید کرد که هیچ اجازه‌ای برای افزایش نرخ سود از سوی بانک مرکزی داده نشده است.

قیمت زعفران به ۱۰ میلیون تومان رسید

• نایب‌رئیس شورای ملی زعفران با بیان اینکه زعفران در ۱۰ تا ۱۲ روز گذشته نزدیک به چهار میلیون تومان گران شده است، گفت: صادرات این محصول تا آخر مردادماه ۳۰ درصد رشد داشته است. غلامرضا میری در گفت‌وگو با مهر، قیمت هر کیلوگرم زعفران را حداقل شش میلیون تومان و حداکثر حدود ۱۰ میلیون تومان عنوان کرد و گفت: در حدود ۱۰ تا ۱۲ روز گذشته قیمت طلای سرخ حدود چهار میلیون تومان افزایش داشته است. وی با اشاره به اینکه دلیل این مسئله ورود سازمان مرکزی تعاون روستایی به حوزه بازار زعفران است، افزود: این سازمان با دو هدف حمایت از کشاورز و تنظیم و تثبیت قیمت در بازار به این حوزه ورود کرد، اما عملا اتفاق دیگری رخ داد. نایب‌رئیس شورای ملی زعفران گفت: هم‌اکنون سازمان مرکزی تعاون روستایی اقدام به عرضه محصول در بورس کرده و کسانی که محصول را خریداری می‌کنند نه صادرکننده هستند، نه افرادی که در واحدهای بسته‌بندی فعالند و نه سایر فعالان حوزه، بلکه بیشتر افراد نامرتبط محصول را خریداری کرده و در خانه‌هایشان دپو می‌کنند. میری ادامه داد: همین مسئله باعث شده زعفران از بازار جمع‌آوری شود و قیمت آن افزایش یابد. وی با بیان اینکه برداشت رسمی زعفران در کشور از بیستم مهرماه آغاز می‌شود، درباره اینکه آیا سازمان تعاون مجددا اقدام به خرید این محصول خواهد کرد؟ گفت: به نظر می‌رسد این کار در برنامه آنان قرار دارد.

بندرعباس، بندر شصت‌وهشتم کانتینر جهان در سال ۲۰۱۷

• براساس گزارش شماره ویژه مجله معتبر بین‌المللی مدیریت کانتینر (Container Management)، بندر شهید رجایی (بندرعباس) در سال ۲۰۱۷ موفق به کسب جایگاه شصت‌وهشتم بین مهم‌ترین بنادر کانتینری جهان شد که یک پله از بندر جنوای ایتالیا پایین‌تر و یک رتبه بالاتر از بندر چیتاگونگ بنگلادش است. آمار ثبت‌شده برای این بندر در سال ۲۰۱۷ معادل ۲/۶۰۶/۵۷۷ تی‌ای‌یو بوده که از لحاظ حجم عملیات ۲۴ درصد نسبت به سال ۲۰۱۶ رشد داشته است. مجله مدیریت کانتینر در گزارش خود به برنامه‌های در دست اجرای سازمان بنادر و دریانوردی برای تکمیل فاز دوم ترمینال کانتینر شماره ۲ بندر شهید رجایی و همچنین ساخت ترمینال کانتینر سوم این بندر که مجموع ظرفیت سالانه آن را به هشت میلیون تی‌ای‌یو می‌رساند اشاره کرده و در نهایت پرسیده است که باید ببینیم برنامه سازمان بنادر و دریانوردی ایران برای فعال‌کردن این مقدار ظرفیت جدید از طریق ترانشیپ و ترانزیت چیست و تأثیرات تحریم‌های جدید ناشی از خروج ایالات متحده آمریکا از توافق برجام حجم فعالیت این بندر چه خواهد بود. در این گزارش همچنین آورده شده که بندر جبل علی (امارات متحده عربی) با انجام ۱۵میلیون‌و۴۰۰ هزار تی‌ای‌یو، بندر صلاله (عمان) با سه‌میلیون‌و ۹۴۶ هزار تی‌ای‌یو، خورفکان (امارات متحده عربی) با دومیلیون‌و۳۲۱هزارو ۳۶۰ تی‌ای‌یو، دمام (عربستان سعودی) با یک‌میلیون‌و۵۸۲هزارو ۴۱ تی‌ای‌یو و بندر خلیفه (ابوظبی) با یک‌میلیون‌و۴۰۰هزارو ۴۳۶ تی‌ای‌یو به ترتیب حائز رتبه‌های نهم، چهلم، هفتادوششم، نودم و صدودوم در رده‌بندی جهانی از لحاظ حجم عملیات شده‌اند.